

**OBRAZLOŽENJE ZA DODJELU NAGRADE „ZVANE ČRNJA“
DRAGUTINU LUČIĆU-LUCI ZA KNJIGU „NITI – NITI“**

Prosudbeno povjerenstvo za Nagradu „Zvane Črnja“ za najbolju knjigu ogleđa u jednogodišnjem razdoblju, u sastavu dr. sc. Davor Šalat, predsjednik, te Livija Reškovic i Siniša Matasović, članovi, ustanovilo je da je na natječaj pristiglo šesnaest naslova u izdanju deset hrvatskih nakladnika, od kojih dvije knjige vremenom objavljivanja nisu zadovoljile uvjete natječaja. Povjerenstvo se u ocjenjivanju knjiga vodilo (isključivo!) dvama kriterijima: žanrovskim karakteristikama pojedinih knjiga koje su trebale odgovarati ogleđu, odnosno eseju, i to u smislu visokog stupnja strukturalne prilagodljivosti koja mu je svojstvena, te estetskoj, odnosno književno-spoznajnoj vrijednosti tih knjiga. U žanrovskom opisu eseja, koji, primjerice, daje *Hrvatska enciklopedija*, ističe se da je to „kraći prozni sastavak u književnosti, znanosti i publicistici visokog stupnja prilagodljivosti u obliku te razvedenoga tematskoga i stilsko-retoričkoga repertoara. Takav kontekst izvedbe i recepcije pogoduje tzv. subjektivnomu tipu iskaza koji je eseju svojstven od njegove renesansne inauguracije“. Jasno je, dakle, da se svojom naglašenom subjektivnošću i figurativnošću ogleđ u bitnome distingvira od znanstvenoga diskursa raznih humanističkih znanosti. Povjerenstvo zbog toga knjige u konkurenciji očigledno pisane znanstvenim diskursom, pomno međutim utvrdivši njihovu vrijednost (katkad i iznimnu), nije uvrstilo u uži izbor jer bi se time doveo u pitanje karakter i smisao same Nagrade. Kako je pak uobičajeno kod Nagrade „Zvane Črnja“, koja se ove godine dodjeljuje sedamnaesti put, odlučeno je (jednoglasno) da se u uži izbor uvrsti sljedećih pet naslova i autora (abecednim slijedom prezimena):

1. Krešimir Bagić: „Republika stiha“
2. Boris Beck: „Jednorog u virtualnoj šumi“
3. Dragutin Lučić Luce: „Niti-Niti“
4. Irvin Lukežić: „Kvarnersko-istarski ogleđi i studije“
5. Zdravko Zima: „Putnik s lažnim pasošem“.

Povjerenstvo je zaključilo da je svih pet knjiga iznimno kvalitetno svojom, kako je spomenuto, esejističkom, odnosno estetskom vrijednošću te da bi svaka od njih zasluživala biti nagrađena nagradom ovakve vrste. No, prevladalo je mišljenje da se među tim naslovima svojim esejističkim, književnim i spoznajnim kvalitetama izdvaja knjiga Dragutina Lučića

Luce „Niti-Niti“. Povjerenstvo je stoga jednoglasno odlučilo da ta knjiga bude pobjednica natječaja, a njezin autor laureat Nagrade „Zvane Črnja“ 2023. godine.

Riječ je o knjizi podnaslovljenoj „poetsko-filozofijski eseji i studije“, koja sadrži sedam tematski, spoznajno i diskursno povezanih eseja. To knjigu čini pažljivo osmišljenom cjelinom koja se udaljuje od koncepta međusobno raznorodnih ogleda, objedinjenih jedino istim autorom i voluntarističkom motivacijom da stvaranja „zbirke“ eseja nadjača logiku njihove međusobne tematske uvezanosti. Dapače, riječ je o ogledima koji se međusobno tematski i diskurzivno isprepliću, u kojima je autor podjednako nadvijen nad vlastiti tekst naglaskom na afektivnu funkciju jezika, i to kako svojim interpretacijskim perspektivama tako i izborom raznovrsnih sadržajnij silnica „predmeta“ vlastitih eseja. Jasno je, naime, po afektivnosti i retoričnosti teksta, da je autor osobno izrazito zainteresiran za sržna pitanja europske filozofije i književnosti u većem dijelu 19. i 20. stoljeća. Ta pitanja, dakle, nisu samo „prijelomna“, „obratna“, presudna za cijelu europsku kulturu u smislu sutona zapadne metafizike i potrage za novim načinima mišljenja i pjevanja, već i za samoga autora, njegovo samorazumijevanje i razumijevanje neuralgičnih točaka modernističkog obrata. A to su točke koje su s filozofijom egzistencije i onom materijalističkom (Kierkegaard, Marx, Nietzsche, Heidegger) posve preusmjerili dominantne načine filozofskoga mišljenja, ali i cijeloga europskog kulturnog miljea u drugoj polovici 19. i u 20. stoljeću. Tu su, nadalje, i izrazito eruditske, ali i refleksivno prodorne analize Nietzscheova dubinskog utjecaja na, uz Matoša i Krležu, središnju osobnost hrvatske književnosti prve polovice prošloga stoljeća – Tina Ujevića, usto Lučićevo golemo i detaljno poznavanje biografskih, filozofskih, poetskih i „lirozofskih“ Ujevićevih veza s Nietzscheom u smislu oslobađanja od svih oslonaca zapadne tradicije, „prevrednovanja svih vrijednosti“ i, nakon rušenja svih idola, nastojanja da poezija postane svojevrsno „pjanstvo“ duha. Upravo u Ujeviću, čijoj povezanosti s Nietzscheom posvećuje nekoliko najvažnijih eseja u knjizi, autor pokazuje da je on nietzscheanski „sumrak bogova“ u hrvatskoj književnosti izveo radikalnije i od samoga Krleže te da je oslanjanjem na čistu oslobođenost, neizvjesnost i rastvorenost duhovnoga svijeta izveo najtemeljitiiju duhovnu pustolovinu hrvatske poezije pa i cijele književnosti. Time Lučićevi eseji postaju fundamentalni i za odnos općeeuropskih i domaćih duhovnih iznašašća, odnos filozofije i poezije, odnosno pjevanja i mišljenja u heideggerovskome smislu. To je autor, primjerice, pregnantno izrazio u sljedećem zaključku: „Stoga ovaj pokušaj (esej!, op. D.Š.), mimo spomenutih primisli, zapravo smjera na neku moguću novu, drugačiju od tradicionalne putanje mišljenja i/ili pjevanja, a koja bi se moguće mogla nazrijeti iz povremenih, ipak

fragmentarnih, ali poticajnih doticaja Nietzscheove i Ujevićeve stvari mišljenja/pjevanja, ako takva 'stvar' u njihovu slučaju uopće postoji“. Takva (moguća, nova) putanja mišljenja u daljnjim se esejima prati i u Kierkegaardovom teističkom kontrapunktu i patnji kao vremenitom *organonu* božanskog, ali i korespondencijama s Nietzscheom, Heideggerovim upozoravanjem na „zaborav bitka“ zapadne filozofije te mišljenjem otvorenosti samoga bitka, to jest njegove sebeskrivajuće neskrivenosti kao povijesnosti tubitka, sve do kontrapunkta Lučićeva „Učitelja“ Sutlića i Marxa, uz dodatak njihova odnosa prema Moraviji, te, napokon, do nihilizma i smrti koji na neki način tek omogućavaju mišljenje i pjevanje o životu i punini aktualiteta kod Ujevića (napis „Sumrak poezije“), Jankélévitcha i Celana. Dragutin Lučić Luce iznimnom filozofijskom upućenošću, fascinantnom erudicijom iz raznovrsnih područja misaonosti i biografizama, lucidnom misaonom kombinatorikom, izrazitim osobnim viđenjem osobnosti i tematika kojima se bavi te citatnim, palimpsestnim, filozofijskim, ali i literarno-figurativnim diskursom, sedmerim poetsko-filozofijskim esejima i studijama u knjizi „Niti – Niti“ daje subjektivnu, no istodobno duboko fundiranu sliku nekih od najutjecajnijih zapadnih filozofijskih i poetskih iznahašača tijekom 19. i 20. stoljeća, čije su „duge sjene“ posve aktualne i dan-danas. Zbog takve refleksivne obuhvatnosti i esejističke sugestivnosti Prosudbeno povjerenstvo izdvojilo je upravo tu knjigu za pobjednicu, a njezina autora za laureata Nagrade „Zvane Črnja“.

U ime Prosudbenog povjerenstva

dr. sc. Davor Šalat

